

תמר וייס

ברית

בבית שבו גדלתי לא היו וילונות. אבא ואמא העדיפו זגוגיות כפולות ותריסים פונקציונליים. לכן, רק לאחר שנישאתי לאיש, ובניתי עמו בית, גיליתי צורה נוספת שבה מתגלמת רוח של בוקר: בד מתקמר, מתענג על תפיחה מלאת-ריק, הריון מדומה. יכולתי להביט בוילון ולחשוב: הנה, כמו בספר. הרי זהו בדיוק תיאור־שבת־בבוקר־משעם שעליו הייתי מדלגת, קוראת ברפרוף, בעיניים שועטות הלאה, כי לא הכרתי. ועכשיו – כמה יפה. שבת בבוקר.

ניתאי הלך לבית הכנסת. את תיק הטלית הניח לרגע מתחת לזרועו, הביט בראי, וכשהבחין שהתנוחה הזאת משווה לו ארשת 'בעל בית' מכוערת, תפס את התיק בין שתי אצבעות, כנגעל. אחר כך הלך. אצלי במיטה נשאר שקט נעים של בוקר, כזה שישנו כשמישהו הלך ותכף ישוב. אינני לכד, וגם הווילון כאן, מחדש את שלו. עדיין בפלג תחתון עירום, שריד מליל אמש, הזרקפתי על ברכיים, נשענת אל החלון והבטתי בניתאי חוצה את הכביש. הניסיון הנואל לברוק מה קורה לאנשים אחרי שהם הולכים ממני. חצה את הכביש ונעלם מעבר לפינה. אולי לא היה מעולם, ואם היה, אולי לא ישוב. הרחוב היה ריק ושמש. לפחות שלושה גשמים כבר ירדו העונה, ולא ראיתי ולו אחד מהם. על הראשון, המשמח, סיפרה לי סבתא, בשיחת טלפון. את עקבות השני ראיתי לפני ימים אחדים על המדרכה, ובאחד הלילות התעוררתי לרגע למשמע השלישי, ומיד נרדמתי. סוף כסלו, חורף, אבל כשאני מסתכלת החוצה, הרחוב ספוג לגמרי אור דבש. אילו אמרו לי ברדיו מתי בדיוק יבוא, הייתי עומדת בחלון ומחכה. אבל הם רק רומזים על משהו כללי, שאני לא מצליחה להתארגן לקראתו. זו דרכם.

אני מחליקה החוצה מן המיטה, ומניחה לרגע כפות רגליים בשתי דמויות וולט דיסני מגושמות. בין גיל עשרים ואחת לעשרים ותשע השתנה הטעם שלי, אבל כפות הרגליים לא, והנעליים, מה לעשות, עדיין במידה המתאימה. בכל זאת נחלצת מהן, בועטת לעבר הארון, מושכת עלי חצאית קמוטת־אמש, ובכפות רגליים יחפות אני מפלסת דרך בין גוויות פרפרי הלילה שעל הרצפה, אל מרפסת השירות הקטנה. חוזרת עם יעה ואוספת אליו ערימות פרפרים אפורים, מתמסמסים לאבקה. אמש חגו, כסוגדים באקסטוזה, סביב אהיל המנורה, וכששעון השבת כיבה – לא מצאו עוד טעם, ומתו.

אני מביטה בגופם העדין מתעוות ונסחף מטה אצלי באסלה, וכאני שמרימה מבט אל זגוגית החלון הסמוך, אני מגלה אותה מנומרת טיפות. מבחויץ. אני פותחת אותה במהירות, כנראה שבריר שנייה אחרי שכבר פסק הגשם. אולי לא אראה השנה. אולי, אם יחזור ניתאי, אבקש ממנו לתאר לי.

צריך להכין ארוחה קלה שתתאים לקידוש, אם ישוב. אבל כשפותחים את אחד מארוונות המטבח, להוציא חבילת קרקרים, נשמעת שאגה אדירה, ומארוך אחר, שבו נמצאת הקערית המתאימה למטבל הגבינה, נוערים לעומתי שני חמורים קטנים. עיירים. אני מוותרת על הקערית, סוגרת את דלתות הארון בקפידה, פותחת בזהירות מקרר – דג פותח וסוגר פה משייט בין המדפים בשקט מופתי. אני תופסת אותו בזריזות, דופקת לו את הראש בשיש, מתבלת, חותכת לפרוסות. מוציאה במהירות ירקות, גבינה אפשר לאכול גם ישר מן הקופסה, סוגרת, מקלפת, רוחצת, אפשר גם בלי קרקרים.

מפתח ברלת. ניתאי! מניח את תיק הטלית, מוציא קרקרים בקלי קלות, קערית, מערבב גבינה בעירית, מלח וקצת שום מעוך. מקדש את יום השביעי. כמה כוח יש לאיש שלי. כמה חלש, מתנווד, חסר אונים שכזה. הבוקר אני על ספסל בית הכנסת והרצפה מתחילה לגלוש ברכות מתחת לרהיטים, נובעת נובעת מתחת לקיר אחד ונבלעת בזה שמולו. לאורך עזרת הגברים קמו ונפלו גלי הרצפה כל זמן התפילה, כמעט ולא הצלחתי לחזור היום אל נעמה. היא משוכנעת שאני המחליט אם לשוב, ואני לא מכחיש, לא מספר אחרת, שלא להפחיד. רק מורח לה משהו על קרקר דק ומדבר על הגשם: טיפות אלכסוניות, קשת מביכה בצבעוניות המיתממת שלה.

היא שואלת עוד, ואני לא אומר: בגלל מזג האוויר הזה כמעט שלא חזרתי אלייך, בגלל המעונן־חלקית הזה. לא מסביר לה שרק בין צל לחמה הוא מופיע מולי במלוא אימתו, קטב מריי, מפלצת המתלבטים הקדמונית. בצל או חמה מוחלטים הוא אינו, ואת מקומו תופסת השאננות. והנה היום מצא אותי, מצאתי אותו - מצאנו זה את זה בנקודה היחידה המדויקת והאינסופית הזאת, נקודת ה'בין לבין', ונלכדתי. כיוון אלי את הקרן האחת שבמצחו, ראש עגל לו, והוא עשוי קליפות־קליפות, שערות־שערות, עיניים־עיניים. ועין אחת קבועה לו בלבו וכל הרואה אותה אין לו חיים מעולם. הסבתי מבט, אבל גלי בית הכנסת טילטלו,

הטילו את ראשי בכוח לעברו, כמעט ונפגשו עינינו –

רק גברה השמש, רק התחלתי לחוש כי הוא נמוג - ונמלטתי.

כשהוא מחליט לחזור אלי, אני בסדר, אני טוב לי. אבל גם כשהוא לא שב, אני משתדלת לא להישמט, משכנעת את עצמי שקשה לו מאוד לעמוד כנגדם, מגידי השליחות בעלי זקני הנביאים ואור היעוד בעיניים. שקשה לסרב, שאין לסרב.

שאיין בו הכוח. תראו אותו עכשיו שרוע לצדי, בשנת שבת בצהריים, כבדה ודחוסה, כזו שלא מרפה עד ראשון בבוקר, נגררת, נאחזת בצייפורניים. מותש. החובות, הזכויות, השליחות־הנצחית. מבית הכנסת השכונתי הביא והניח על השולחן את עלוני פרשת

השבוע, כמיץ רמז. קריאות להצלת יוסף ממכירה לאורחת הישמעאלים ואזהרות מפני פיתויי 'אשת פוטיפר' מונחות בערבוביה אצלי במטבח. עברית עקומה קצת, סיסמאות טלוויזיוניות בתחביר ימי-ביניימי, כתב חידה שעוד אצטרך פעם לקרוא בעיון ולפענח, אולי משהו יתבהר לי. מה הם רוצים בו, ממנו, את כוחו? את נאמנותו-עד-נשמת-אף-אחרונה? הנה, גם עתה, נשף אחת ארוכה ושקטה, כאילו מוכן שזו תחתום הכל. ומה עלי.

אני מחליק על ראשה המתוק של נעמה, שנרדמה לצדי, ומנסה להתעורר מהשינה הזאת, שנת שבת בצהריים כבדה ודחוסה, כזו שלא מרפה עד ראשון בבוקר, נגררת, נאחזת בציפורניים. מאלץ את עצמי לחדר האמבטיה, שוטף פנים, ואז נכנס מן המטבח ילד פעוט, קצת דומה לנו.

שואל: 'מותר מהחבילה של הבייגלה הסגורה?' כן, אני מחייך. ילד טוב. ומזנק: מי אתה, הרי עוד לא נוצרת. סביב רוכסן המכנסיים שלו הולך ומתפשט כתם דם. עובר למטבח, והוא איננו. שקית הבייגלה סגורה. בסלון, בחדר השינה. בשום מקום. אבל קולו מבעבע אלי מן הקירות, והרצפה מוכתמת. וכשאני רוכן עם סמרטוט, נעמה בפתח החדר, מתמתחת, מחיכת, שואלת למעשי, כשהדם נקווה אל בין המרצפות ונעלם.

ובכוחו של האיש שלי גם להבריל בין קודש לחול, בין אור לחושך, בין יום השביעי לששת ימי המעשה. עם קצת עזרה מאלוהיו, וממני, שמחפשת לו שני נרות, אבל לא מוצאת. צריך לקנות, אני אומרת, כדאי שיהיה בבית נר הברלה למקרה שתיגמר פעם איזו שבת. ניתאי מחייך.

סבתא מתקשרת, לאחל שבוע טוב, ולהגיד, איזה גשם ירד היום ראית מה זה? אני משקרת שראיתי, לא רוצה להישאר מאחור, ובינתיים עוקבת אחרי ניתאי הלוחץ על כפתורים, עד שיוצאת מוסיקה. מנמיד, מגביר, מוסיף בסיים, מדייק. מגסה להקפיץ אותי, להרקיד, ומצליח – אפילו אני נענית לו, פרועה. לוקחת גלולה מתאימה בזמן המתאים, ומתחילה להרגיש איך הכל שוב תחת שליטה. מאז צהרי יום שישי הוא אתי, ואני בסדר. עוד מעט יום ראשון, תכף יתחילו ששת ימי המעשה, אבל הלילה לפנינו. מוצאי שבת. נרקוד בסלון כמו זוג מסרט, נצחק.

המלאך הגואל אותנו מכל רע, לא גאל הפעם. הוא אמנם ריחף מעל המיטה וראה אותנו שוכבים זה בצד זה, עצומים היטב, ילדים בסיכון, אבל לא נקף אצבע. שעות הסתכל עליו - מחצות הלילה, בערך, עד שמונה ורבע בבוקר. אני לא הייתי יכול להביט במקומו בזוועה הזו: זוג ישן. שהרי השינה היא כישוף מרתיע. מתחילה בערפול-הכרה אישי, מכוון, מאומץ, וברגע דזיק, חמקמק, הופכת איבוד שליטה מוחלט. עד פי תהום. בשמונה ורבע הבטתי לכמה רגעים בנעמה הישנה, מהפכת לחיים אדמדמות וחמות על ציפת הכרית. אחר כך נלקחתי.

קליפות-קליפות, שערות-שערות. עיני פגעה בעין הקבועה בלבו, וכמו לא היו לי חיים מעולם.

בבוקר התקלקלה המראה. איזה פגם היה בה, שיקפה כל דבר באיחור של רבע שעה. וראיתי, והבנתי שלא יחזור. ולא הבנתי למה התעקש תמיד שלא בידיו הדבר. ועוד עברה בי מחשבה, מתי התקלקלה המראה, ואם כבר אתמול או שלשום, אולי הביט בה ניתאי רבע שעה אחרי שאני עמדתי מולה, וראה אותי נוגעת בעצמי, רוקדת לבר, צוחקת לי, מתאמנת בזה, ובוכה.

וכשייוולד יותם לא אפדה אותו מן הכהן. יגדל אצלו, ישרת בקודש, ומעיל קטון תעשה לו אמו, נער חגור אפוד בד וארבע מחסניות. אז יניחו לי ודאי.

ולא ייוולד שום יותם, ולא יוכנס בכריתו של אברהם אבינו. ולא יאמרו לי בדמיך חיי, בדמיך חיי. אחיה שלא בדמי, ולא בדמי איש. בעור סגור ומהודק. אף טיפה לא תגלוש החוצה ממני, שלא יעוטו עליה, יחייבוה, יזכוה, יטילו עליה שליחות. אף טיפה.